

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. CB/2.4265 din 26.04 2018
La nr. 764 din 18 iulie 2018

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, se remite atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

Anexă: potrivit textului – 5 (cinci) file.

Director adjunct

Lidia CHIREOGLO

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1739</u>		
<u>27</u>	<u>07</u>	20 <u>18</u>
Ora _____		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/5246 din 23.07.2018

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.108 din 27 mai 2016 cu privire la gazele naturale

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*

d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect.

Cu toate acestea, autorul proiectului nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, condiție prevăzută de art.8 lit.a) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Astfel, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web indicată supra și părțile interesate au acces la proiect, se constată că în procesul de promovare a proiectului asigurarea transparenței decizionale stabilite de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional a fost, în mare parte, asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: "[...] autorii prezentului Proiect propun instituirea dreptului de uz (folosință) și de servitute legale, asupra terenurilor aflate în proprietatea terților, pentru exploatarea și întreținerea rețelelor de gaze naturale, prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării lor normale".

Totodată, autorii proiectului au mai precizat că "[...] întrucât Legea în vigoare nu reglementează condițiile de plată de către operatorii de sistem a despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate proprietarilor terenurilor, propunem completarea Secțiunii X, cu un articol nou, articolul 76/1, care să oblige operatorii de sistem să încheie cu proprietarii terenurilor sau bunurilor afectate de exercitarea drepturilor de folosință și de servitute un contract-cadru".

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele proprietarilor terenurilor/bunurilor, pe de o parte, privind despăgubirea pentru prejudiciile cauzate de către operatorii de sistem în legătură cu construcția și exploatarea rețelelor de gaze naturale, iar, pe de alta, interesele acestor operatori de a beneficia de acces la terenuri/bunuri pentru efectuarea lucrărilor de construcție, de reabilitare sau de modernizare a rețelelor de gaze naturale, ceea ce este conform interesului public.

Cu toate acestea, unele norme din proiect ar putea să prejudicieze interesele proprietarilor terenurilor/bunurilor, prin lezarea dreptului la proprietate ca urmare a exercitării folosinței/servituții de către operatorii de consum, pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale amplasate pe terenurile acestora, fără acordul proprietarilor.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În nota informativă, autorul justifică parțial necesitatea promovării proiectului, nefiind prezentate argumente viabile referitor la exercitarea de către operatorul de consum a dreptului de folosință/servitute asupra terenurilor/bunuri proprietate publică/privată, pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale amplasate pe terenurilor acestora, fără acordul proprietarilor și dacă această excepție nu va aduce atingere dreptului la proprietate, consfințit de art.46 din Constituția Republicii Moldova.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.f) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*f) fundamentarea economico-financiară”.*

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul public național.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *”textului proiectului actului normative se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) *se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*
- c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) *se evită tautologiile juridice;*
- h) *se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*

Textul proiectului corespunde parțial tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice. În sensul dat, autorul utilizează neuniform unii termeni, precum ar fi cel de *”valoarea de circulație a bunurilor imobile”*, termen definit altfel în Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de

evaluare.

De asemenea, formulările conținute în reglementările propuse de proiect au un sens neclar și astfel vor permite interpretări abuzive la aplicare.

Aspectele date au fost analizate în tabelul cu analiza detaliată din secțiunea III a raportului de expertiză anticorupție.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările Codului civil și Legea nr.174/2017 cu privire la energetică, referitor la servitute (a se vedea tabelul cu analiza detaliată din secțiunea III a raportului de expertiză anticorupție).

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului riscă să încalce dreptul persoanei la proprietate, consacrat de art.46 din Constituția Republicii Moldova „*Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*”, precum și de art.1 paragraful 1 a Protocolului nr.1 la CEDO, care reglementează privarea/lipsirea de proprietate pentru utilitate publică, în condițiile prevăzute de lege și principiile dreptului internațional public. În sensul dat, după cum apreciază Curtea Europeană, în hotărârile sale, nu este suficient ca statul să se abțină de la a aduce atingeri dreptului de proprietate a persoanelor private prin adoptarea de măsuri legislative, executive ori judecătorești (sau obligația negativă), ci se impune statelor și o obligație pozitivă spre a nu se ajunge la privarea de proprietate.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.I pct.1 (art.74 alin.(1/1), (2)) potrivit proiectului de lege

Art.I. Legea nr.108/2016 privind gazele naturale se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 74,

după alineatul (1) se introduce un alineat nou, alineatul (1/1), în următoarea redacție:

"(1/1) Dreptul de folosință gratuită pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale prevăzut la alin.(1), se constituie prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului statului sau a unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea oricăror alte formalități. Dreptul de folosință constituit în temeiul prezentului alineat se exercită și este opozabil terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile".

La alineatul (2), cuvintele "cu acordul proprietarilor, în condițiile legii" se substituie cu cuvintele

"în condițiile legii".

Obiecții:

Prevederile propuse la art.74 alin.(1/1) din proiect instituie o excepție de la regula generală privind modul de transmitere a terenurilor proprietate publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale.

Astfel, se stabilește exercitarea dreptului de folosință asupra terenurilor respective de către operatorii de sistem cu titlu gratuit, fără a fi necesar acordul statului sau a unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea oricăror alte formalități. Acest fapt ar putea admite la aplicare folosirea abuzivă, irațională, contrar destinației a bunurilor de către operatorii de sistem, deoarece va fi imposibil de stabilit actul care va dovedi folosința bunului conform destinației. Respectiv, excepția instituită constituie în sine un potențial coruptibil de aplicare favorizată a normei în anumite condiții, fapt ce va face imposibil tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor și depășirilor de serviciu, utilizarea neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului.

Evocăm că, potrivit Legii nr.174/2017 cu privire la energetică, care statuează la art.6 alin.(2) că "*De competența autorităților administrației publice locale sînt următoarele: [...] c) transmiterea în folosință operatorilor de sistem, distribuitorilor de energie termică a terenurilor necesare pentru construcția și amplasarea, inclusiv pentru reconstrucție și reamplasare, a rețelelor electrice de transport și/sau de distribuție, a rețelelor de transport și/sau de distribuție a gazelor naturale, a rețelelor termice, precum și pentru exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea acestora*". În sensul dat, din esența normei prenotate, se prezumă că transmiterea terenurilor proprietate publică are loc în prezența unui act juridic, care confirmă primirea-predarea bunului operatorilor de sistem pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale.

Recomandări:

Excluderea pct.1 din Art.1 potrivit proiectului, cu referire la prevederile propuse la art.74 alin.(1/1) și (2) din Legea nr.108/2016.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept
- Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligațiilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

Art.I pct.1 (art.74 alin.(2/1), alin.(4)), pct.2 (art.75 alin.(1), alin.(3)), pct.3 (art.76 alin.(2)) potrivit proiectului de lege

1. La articolul 74,

După aliniatul (2) se introduce un alineat nou, alineatul (2/1), în următoarea redacție:

„(2/1) Dreptul de folosință și de servitute stabilite la alin.(2) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarilor terenurilor sau bunurilor respective, încheierea oricăror acte juridice ori îndeplinirea oricăror alte formalități, cu excepțiile stabilite la art.75, alin.(1/1) și la art.76, alin.(2/2). Conținutul și durata pe care se constituie drepturile de folosință și de servitute sunt prevăzute la art.75 și art.76 din prezenta lege. Drepturile respective se exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile.”.

Alineatul (4) se exclude.

2. La articolul 75,

La alineatul (1), prima frază se expune în următoarea redacție:

(1) Dreptul de folosință asupra terenului pentru exercitarea lucrărilor necesare de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor de gaze naturale se stabilește în conformitate cu art.74, alin.(2/1) și se întinde pe durata executării lucrărilor. La exercitarea dreptului menționat, operatorii de sistem, cu notificarea prealabilă a proprietarului terenului sau al imobilului, sunt în drept: [...]

b) să extragă materiale, să capteze apă, în condițiile legii; [...]

La alineatul (3), în prima frază cuvintele „prin contract încheiat de proprietar” se substituie cu cuvintele „în conformitate cu art.74 alin.(2/1)”, iar cuvintele „de exploatare a rețelelor de gaze” se înlocuiesc cu cuvintele „existenței și, respectiv, exploatării”. În fraza a 2-a cuvintele „cu acordul prealabil al proprietarului” se înlocuiesc cu cuvintele „cu notificarea prealabilă a proprietarului”.

3. La articolul 76,

Alineatul (2) se expune în următoarea redacție:

(2) Servitutea se constituie în conformitate cu art.74, alin.(2/1) și se întinde pe toată durata de construcție și/sau exploatare a rețelelor electrice.

Obiecții:

Prevederile propuse la art.74 alin.(2/1), acestea, ca și în cazul cele de la art.74 alin.(1/1) (norma analiză în pct.1 secțiunea III din prezentul raport de expertiză anticorupție), instituie o excepție de la regula generală privind modul de folosire a terenurilor proprietate privată.

Astfel, se stabilește transmiterea terenurilor respective în folosința operatorilor de sistem cu titlu gratuit, fără a fi necesar acordul proprietarului bunurilor, doar în baza unei notificări prelabile. Acest fapt ar putea aduce atingere dreptului la proprietate privată și protecția acesteia, drept consacrat de art.46 din Constituția Republicii Moldova, precum și art.1 paragraful 1 a Protocolului nr.1 la CEDO, care reglementează privarea/lipsirea de proprietate pentru utilitate publică, în condițiile prevăzute de lege și principiile dreptului internațional public. În sensul dat, după cum apreciază Curtea Europeană, în hotărârile sale, nu este suficient ca statul să se abțină de la a aduce atingere dreptului de proprietate a persoanelor private prin adoptarea de măsuri legislative, executive ori judecătorești (sau obligația negativă) ci se impune statelor și o obligație pozitivă spre a nu se ajunge la privarea de proprietate.

În sensul dat, darea în folosință a bunurilor/terenurilor operatorilor de consum fără acordul proprietarilor, doar în prezența unei notificări, în pofida unei despăgubiri a prejudiciilor cauzate, ar putea admite la aplicare folosirea abuzivă, irațională, contrar destinației a bunurilor de către operatorii de sistem.

Pe cale de consecință, modificările propuse la art.74 și art.75 din Legea nr.108/2016 privind excluderea alin.(4) al art.74 și utilizarea expresiei "*existenței și, respectiv, exploatării*" (art.75 alin.(3)), se identifică ca fiind abuzive, existând riscul ca operatorii de consum să dispună de dreptul de folosință/servitute asupra bunurilor/terenurilor proprietate privată fără limite de timp, pe toată perioada de existență a rețelelor de gaze, indiferent de necesitatea exploatării acestora.

Evocăm că, deși proiectul prevede modalitatea de recuperare de către operatorii de sistem a prejudiciilor cauzate proprietarilor de terenuri/bunuri afectate de exercitarea drepturilor de folosință/servitute, lipsa unor reglementări clare care să stabilească perioada pentru efectuarea lucrărilor de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv de rețehnologizare, a rețelelor de gaze naturale, așa cum e prevăzut la art.74 alin.(4) al Legii nr.108/2016 (redacția în vigoare) ar putea admite la aplicare ca despăgubirile plătite proprietarilor să nu acopere integral pierderile cauzate în timp, urmare a folosirii terenurilor/bunurilor pe toată perioada de existență a rețelelor de gaze.

Cu referire la normele ce prevăd dreptul de servitute, acestea contravin art.431 din Codul civil, care prevede că "*(1) Servitutea poate fi constituită prin destinația stabilită de proprietar, prin acte juridice ori prin uzucapiune. (2) Actul juridic prin care se constituie servitutea se încheie în formă autentică. (3) Servitutea constituită prin acte juridice este opozabilă după înscriere în registrul bunurilor imobile.*"

Coroborând norma prenotată la art.45 "Înregistrarea servituțiilor" din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543/1998, acestea nu conțin norme care exceptează de la înregistrarea în registrul bunurilor imobile a servituțiilor. Instituirea unei astfel de derogări, după cum am menționat și mai sus, riscă să admită abuzuri din partea operatorilor de sistem, iar acest fapt ar putea aduce atingere dreptului la proprietate privată și protecția acesteia, drept consacrat de art.46 din Constituția Republicii Moldova.

Respectiv, excepția instituită constituie în sine un potențial coruptibil de aplicare favorizată a normei în anumite condiții, fapt ce va face imposibil tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor și depășirilor de serviciu, utilizarea neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului.

De asemenea, expresia utilizată în art.75 alin.(1) de genul "*să extragă materiale*" este ambiguă și ar putea fi interpretată în situații similare în mod diferit care sunt aceste "*materiale*". Acest fapt poate să admită aplicarea abuzivă a normei de către operatorii de sistem și să permită acestora extragerea oricărui material. Or, prin termenul de "*extragerea materialelor*" putem înțelege extragerea resurselor naturale (petrol, gaze naturale), calcarului, nisipului etc. În sensul dat, pentru a nu admite abuz din partea operatorilor de sistem asupra terenurilor/bunurilor proprietate publică/privată, proiectul trebuie să cuprindă norme care să indice expres care anume materiale sunt permise a fi extrase de către operatorii de sistem.

Recomandări:

Excluderea pct.1 din Art.I potrivit proiectului, cu referire la modificările propuse la art.74 alin.(2/1), alin.(4).

Excluderea pct.2 din Art.I potrivit proiectului, cu referire la modificările propuse la art.75 alin.(1), alin.(3).

Excluderea pct.3 din Art.I potrivit proiectului, cu referire la art.76 alin.(2).

Excluderea sintagmei "să extragă materiale" or stabilirea expresă a categoriilor de materiale, a căror extragere este permisă operatorilor de sistem.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări

Riscuri de corupție:

- Generale

abuzive <ul style="list-style-type: none"> ● Concurența normelor de drept ● Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligațiilor ● Limitarea neîntemeiată a drepturilor omului ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative 	<ul style="list-style-type: none"> ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului ● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu
---	---

- 3 -

Art.1 pct.4 (art.76/1 alin.(3)) potrivit proiectului de lege

4. După articolul 76 se introduce un articol nou - articolul 76/1, în următoarea redacție: [...]

(3) despăgubirile pentru pagubele produse de către operatorii de sistem la exercitarea drepturilor de uz și de servitute, descrise la art.75 și 76 din prezenta Lege, se stabilesc cu luarea în considerație a următoarelor criterii: [...]

c) valoarea de circulație a bunurilor imobile afectate.

Obiecții:

Astfel, se evidențiază asupra faptului că autorul utilizează incorect termenul de "valoarea de circulație".

În sensul Legii nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, aceasta operează cu termeni de "valoare de piață" și "valoarea estimată". Conform art.1 al legii precitate "valoarea de piață - sumă estimată pentru care un obiect al evaluării poate fi schimbat, la data evaluării, între un cumpărător hotărât să cumpere și un vânzător hotărât să vândă, după un marketing adecvat, într-o tranzacție liberă, în care fiecare parte va acționa competent, cu prudența necesară și neconstrâns", iar "valoarea estimată - valoarea obiectului evaluării calculată la o dată concretă, cu aplicarea metodelor de evaluare prevăzute de prezenta lege".

Pericolul de risc în sensul dat constă în faptul că, la aplicare, terminologia utilizată neuniform poate să provoace practici vicioase de interpretare a valorii bunului imobil care, potrivit proiectului, este unul din criteriile, de care se va ține cont la stabilirea despăgubirilor pentru pagubele produse de către operatorii de sistem la exercitarea drepturilor de folosință/servitute.

Recomandări:

Substituirea sintagmei „valoarea de circulație a bunurilor” cu una din formele pe care autorul le consideră binevenite pentru a atinge scopului proiectului: „valoarea estimată a bunurilor imobile” sau „valoarea de piață”.

Factori de risc:

- Utilizarea neuniformă a termenilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale

Art.I pct.6 (art.114 alin.(25)) potrivit proiectului de lege

La articolul 114, după alin.(24) se introduce două alineate noi, alin.(25) și (26), cu următorul conținut:

(25) Dreptul de uz (folosință) constituie în mod valabil, în conformitate art.74-78 din prezenta Legea până la intrarea în vigoare a Legii [...], nu vor fi afectate de modificările operate în continuare și continuă să fie valabile în conformitate cu condițiile existente la momentul constituirii acestora.

Obiecții:

Norma analizată este formulată ambiguu și poate admite interpretări abuzive la aplicare referitor la exercitarea dreptului de folosință de către operatorul de consum. În sensul dat, nu este clar dacă dreptul de folosință asupra terenurilor transmise operatorilor de consum cu acordul proprietarilor, așa cum e stabilit de prevederile în vigoare ale Legii nr.108/2016, va fi exercitate cu acordul proprietarului, și nu în lipsa acestuia, și după intrarea în vigoare a prevederilor propuse de proiect.

Pericolul de risc în astfel de situații constă în apariția practicilor de interpretare diversă a normei, practici care pot fi abuzive și pot crea situații de aplicare diferită a procedurii de dare în folosință a terenurilor/bunurilor operatorilor de consum, iar aceste situații se vor considera discriminatorii față de proprietarii, al căror terenuri sunt date în folosință față de cei al căror terenuri vor fi date în folosință după intrarea în vigoare a prevederilor propuse prin proiect.

Recomandări:

Excluderea art.114 alin.(25) din proiect or reformularea acestuia astfel încât să prevadă situații identice pentru toți proprietarii de terenuri/bunuri.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați în Parlament, prin care se propune instituirea dreptului de uz (folosință) și de servitute legale, asupra terenurilor aflate în proprietatea terților, pentru exploatarea și întreținerea rețelelor de gaze naturale, prin efectuarea reviziilor, a reparațiilor și a altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării lor normale.

Proiectul respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie.

Proiectul riscă să prejudicieze interesele proprietarilor terenurilor/bunurilor, prin lezarea dreptului la proprietate ca urmare a exercitării folosinței/servituții de către operatorii de consum, pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale amplasate pe terenurilor acestora, fără acordul proprietarilor.

În cadrul proiectului expertizat au fost identificați factori de risc, precum:

- concurența normelor de drept, derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligațiilor, lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative în ce privește exercitarea dreptului de folosință asupra terenurilor/bunurilor proprietate publică de către operatorii de sistem fără a fi necesar acordul statului sau a unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea oricăror ale formalități;

- formulare ambiguă care admite interpretări abuzive; derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligațiilor; limitarea neîntemeiată a drepturilor omului; lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative - exercitarea dreptului de folosință asupra terenurilor/bunurilor proprietate privată de către operatorii de sistem fără a fi necesar acordul proprietarului și pe toată perioada de existență a rețelelor de gaze, indiferent de necesitatea exploatării acestora;

- concurența normelor de drept - conflicte dintre prevederile proiectului cu reglementările Codului civil și Legea nr.174/2017 cu privire la energetică, referitor la servitute;

- utilizarea neuniformă a termenilor; lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative - autorul utilizează neuniform unii termeni, precum ar fi cel de "*valoarea de circulație a bunurilor imobile*", termen definit altfel în Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare;

- formulare ambiguă care admite interpretări abuzive - caracterul lacunar al procedurii de dare în folosință a terenurilor/bunurilor operatorilor de consum, care ar putea crea situații discriminatorii față de proprietarii, al căror terenuri sunt date în folosință față de cei al căror terenuri vor fi date în folosință după intrarea în vigoare a prevederilor propuse prin proiect.

Prin urmare, proiectul conține factori și riscuri de corupție generați de caracterul lacunar al prevederilor, iar pentru aplicarea eficientă a normelor propuse prin proiect, este necesară revizuirea și excluderea unor norme potențial coruptibile reflectate în raportul de expertiză anticorupție.

23.07.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Șef secție